

Δαυίδ Μαλτέζε: Το θέατρο είναι για 'μένα ένας λόγος περισσότερος να αγαπώ τη ζωή

Ηθοποιός, διερμηνέας, μουσικός. Γεννήθηκε στη Γεωργία, έφτασε στην Αθήνα δια πυρός, έχτισε το όνειρο του στη σκηνή.

Χριστίνα Γαλανοπούλου

12/10/2014

Το πρωί εργάζεται ως διερμηνέας, βοηθώντας μετανάστες να συνεννοηθούν με τις επίσημες αρχές, με τις οποίες ούτε οι Έλληνες δεν τα βγάζουν πέρα.

Το βράδυ θέλει να αναπνέει στο θέατρο. Προσηλωμένα, εμμονικά σχεδόν.

Το 2010 η ζωή του έγινε ταινία με την υπογραφή του Γιώργου Δρίβα. Το βραβευμένο "Empirical Data" μιλάει για εκείνον και την άγρια, αγχωτική διαδρομή του από τη Γεωργία προς την Ελλάδα. Αλλά δεν το κάνει θέμα.

Ίσως, γιατί ο Δαυίδ Μαλτέζε γνωρίζει, από πρώτο χέρι, πως το θέμα είναι να μην πέσει έξω το όνειρο και να μη γίνει έκπτωση στην τέχνη.

- Στην Ελλάδα ήρθα 21 χρόνων. Μετά το στρατό. Μέχρι τότε ζούσα σ' αυτό που λέμε πρώην Σοβιετική Ένωση, με την καταστροφή, τους πολέμους, τους εμφύλιους, την πείνα, την ανεργία, την αβεβαιότητα για τη ζωή σου, όχι για το μέλλον, για το παρόν που είχες να αντιμετωπίσεις. Αναγκαστήκαμε να φύγουμε, όλη η οικογένεια από εκεί, για να μπορέσουμε να ζήσουμε. Οικονομικοί μετανάστες. Πρώτα οι γονείς μου και μετά εγώ με τον αδελφό μου. Με μία τουριστική βίζα που είχα πάρει. Και έμεινα εδώ. Ζω εδώ τόσα χρόνια, όσα είχα ζήσει εκεί. Έχω δύο πατρίδες μπορείς να πεις, αλλά η βάση μου είναι πια εδώ.
- Στην αρχή ήθελα με κάποιο τρόπο η ζωή μου ή ένα κομμάτι της να είναι συνδεδεμένο με την τέχνη. Πριν γίνω ηθοποιός, έπαιζα

μουσική. Παίζω κιθάρα και σαξόφωνο. Και λίγο πιάνο. Ήμουν στα πολυφωνικά συγκροτήματα της Γεωργίας. Η μετανάστευση έριξε το όνειρο έξω. Φτάνοντας σε μία χώρα, χωρίς να γνωρίζεις ούτε μία λέξη από τη γλώσσα της, δεν έχεις καιρό για όνειρα. Ελληνικά έμαθα στον δρόμο, στη δουλειά, από την τηλεόραση, από τις εφημερίδες, από το ραδιόφωνο, από τις πινακίδες των δρόμων.

- Φαντάσου ότι τα δύο πρώτα μου χρόνια στην Ελλάδα δούλευα σε μία βιοτεχνία που έφτιαχνε σόλες για παπούτσια. Εκεί όλοι οι συνάδελφοι ήταν από την πρώην Σοβιετική Ένωση και όλοι μιλάγαμε ρωσικά. Εκεί κατάλαβα ότι, όταν υπάρχει ανάγκη επιβίωσης, όταν θες να ζήσεις και να κάνεις πράγματα, είσαι ικανός για θαύματα. Και δεν μιλάω για τον εαυτό μου. Κρύβουμε δυνάμεις που δεν φανταζόμαστε κι αυτό το ξέρω από πρώτο χέρι.
- Όταν αισθάνθηκα ότι κάπως τα μιλάω τα ελληνικά, χωρίς ακόμη να ξέρω να διαβάζω καλά, έκανα μία προσπάθεια να μπω στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος. Έμεινα Θεσσαλονίκη τότε, ήμουν 24 χρονών, είχα κάνει την αίτηση, όμως οι εξετάσεις ήταν λίγους μήνες μετά, τον Σεπτέμβριο θυμάμαι, και γι' αυτό το λίγο έμεινα εκτός, λόγω ορίου ηλικίας. Μετά το άφησα για μερικά χρόνια, μέχρι που το 2004 αποφασίζω πια να το κυνηγήσω και έρχομαι Αθήνα. Στην οικογένειά μου το ανακοίνωσα ξαφνικά, γιατί λειτουργώ με το ένστικτο και μέχρι στιγμής δεν μ' έχει βάλει σε στραβό δρόμο. Αυτό ήταν, είχα φύγει, όλα έγιναν μέσα σε 20 μέρες. Δεν ήξερα κανέναν εδώ, δεν είχα δουλειά, δεν είχα σπίτι, δεν ήξερα πώς να κινηθώ, τι χαρτιά έπρεπε να βγάλω, αλλά ήξερα τι ήθελα να κάνω. Ρωτώντας πήγα – κυριολεκτικά – στο υπουργείο Πολιτισμού, «εδώ θα πας», «εδώ θα δώσεις εξετάσεις», «θα πρέπει να μάθεις έναν μονόλογο, ένα ποίημα». Για μονόλογο διάλεξα τη «Βρωμιά» του Ρόμπερτ Στάινερ. Έχει θέμα έναν Άραβα μετανάστη που ζει στη Γερμανία. Ταυτίστηκα. Αυτό ήταν εγώ. Αυτά που είχα ζήσει εγώ. Η διαδρομή μου. Πέρασα με την πρώτη και μπήκα στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών. Κι εκεί έδωσα εξετάσεις και οι σπουδές μου ξεκίνησαν στα 29 μου. Και ήμουν ευτυχισμένος, γιατί πέτυχα

κάτι που με γέμιζε ομορφιά. Μπήκα σ' έναν κόσμο που αγνοούσα, συμμετείχα στη μαγεία. Πώς να εξηγήσω αυτό που ζω; Το θέατρο είναι φάρμακο. Πώς όταν είσαι κουρασμένος, αλλά από έρωτα, όχι επειδή έσκαβες; Αυτό.

- Ίσως επειδή ως παιδί ήμουν κλειστός; Ίσως επειδή μεγάλωσα σε μία χώρα που καταστρεφόταν προοδευτικά με εμάς θεατές και πρωταγωνιστές μαζί; Ίσως, η αγριότητα που έζησα ανάμεσα στα όπλα και τους νεκρούς, όταν στα 17 μου κατατάχθηκα στο στρατό; Όλα αυτά μ' έκαναν να νιώθω τους ανθρώπους μακριά μου, ενώ είχα την ανάγκη να εκφραστώ. Ίσως γι' αυτό προσπάθησα να μιλήσω μέσα από πολλές τέχνες μαζί, για να νιώσω πιο ελαφρύς, να βρω έναν τρόπο κάπου ν' αφήσω το βάρος. Μέσα από το θέατρο, βρήκα έναν τρόπο να διώχνω αυτό το βάρος. Μετά από μία πρόβα, μια παράσταση, ένα χειροκρότημα, αυτό είναι για μένα η ευτυχία.
- Όλο αυτό με τη Χρυσή Αυγή, με την άνοδο της ακροδεξιάς σε όλη την Ευρώπη δεν ξεκίνησε τώρα. Απλώς τώρα βγήκε στην επιφάνεια. Έχοντας ζήσει την καταστροφή μίας τεράστιας χώρας, όπως η πρώην Σοβιετική Ένωση και έχοντας δει ότι το πρώτο «σύμπτωμα» ήταν η άνοδος του εθνικισμού, δεν απόρησα. Μεγάλωσα σε μία γειτονιά στην Τιφλίδα, όπου στην πολυκατοικία που μέναμε, συνυπήρχαν τουλάχιστον 10 εθνικότητες: Κούρδοι, Έλληνες, Τούρκοι, Αζερμπαϊτζανοί, Ρώσοι, Εβραίοι, Μολδαβοί, Γερμανοί... Ο πατέρας μου μιλάει 5 γλώσσες, χωρίς να έχει τελειώσει πανεπιστήμιο. Ελληνικά, τουρκικά, αρμένικα, γεωργιανά, ρωσικά, πεντακάθαρα. Και τις μιλάει, γιατί μεγάλωσε με αυτούς τους ανθρώπους. Όταν, λοιπόν, διαλύθηκε η Σοβιετική Ένωση, στα 13 μου, μου είπαν «αυτός είναι Αρμένιος», ενώ ήταν φίλος μου, «αυτός είναι Ρώσος», ενώ ήταν φίλος μου, «αυτός είναι Τούρκος», ενώ ήταν αυτός που μεγαλώσαμε μαζί. Ξαφνικά, όλοι είχαμε ταμπέλες, ποιος είναι τι, τι εθνικότητας ήσουν... Αυτό συμβαίνει όταν μία χώρα προσπαθεί να ανοικοδομηθεί, είτε έχει προηγηθεί πόλεμος, είτε οικονομική καταστροφή, η αλλαγή ξεκινάει από αυτό το ακραίο σημείο που φέρνει πόνο και δυστυχία.

- Δεν είμαι ευαισθητοποιημένος με αυτά, επειδή είμαι ο ίδιος μετανάστης. Είναι θέμα κοινού νου. Κοιτάς μέσα σου και μετράς πόσο λάθος είναι να μισείς τους ανθρώπους, επειδή είναι «από αλλού φερμένοι». Γίνονται λάθος συσχετισμοί και κατηγορούνται οι μετανάστες για την εθνικότητα τους και όχι βάσει του αν έκαναν κάτι κακό.
- Το πρωί δουλεύω σε μία οργάνωση που βοηθάει τους μετανάστες να επικοινωνήσουν με τις αρχές. Εργάζομαι ως διερμηνέας και το ζω αυτό καθημερινά. Από πρώτο χέρι. Το κάνω, γιατί το έζησα και ξέρω πώς είναι, να μην ξέρεις λέξη ελληνικά, να έχεις τόσο μεγάλη ανάγκη από βοήθεια και να μην υπάρχει κανείς να σ' τη δώσει. Εδώ ξέρεις ελληνικά, είσαι Έλληνας, πας στο ΙΚΑ και δεν μπορείς να συνεννοηθείς. Σκέψου να 'χεις να παλέψεις μ' όλη αυτή τη γραφειοκρατία, χωρίς να αρθρώνεις λέξη. Είναι σκέτη κόλαση.
- Στο "Σημείο Μηδέν", την ομάδα μας, η επιλογή ενός έργου δεν γίνεται βάσει του αν θα πουλήσει ή δεν θα πουλήσει η παράσταση, αν έχει πολύ κόσμο ή όχι. Το κριτήριο είναι: «πάντα επίκαιρα». Αυτά τα έργα, όποτε κι αν ανέβουν, όσο υπάρχει άνθρωπος και ανθρώπινη κοινωνία, τόσο θα είναι επίκαιρα. Υπάρχει μία φράση στον «Βούτσεκ» που λέει «προς τι ο άνθρωπος;» και σ' αυτές τις δύο λέξεις ανοίγει ένα θέμα που όσο το ερευνάς, τόσο πιο βαθιά βρίσκεσαι, η απο-ανθρωποποίηση. Πρέπει ένα έργο να μας προκαλέσει, να αντέχει έρευνα όσο πιο βαθιά γίνεται κι αυτού του είδους την καθοδήγηση την οφείλουμε και στον σκηνοθέτη της ομάδας, Σάββα Στρούμπο.
- Εκείνο που μου έκανε εντύπωση την πρώτη φορά που ανέβηκε το συγκεκριμένο έργο, ήταν η παγωμένη ατμόσφαιρα στην αίθουσα. Πολλές φορές με την άκρη του ματιού ήθελα να κοιτάξω, τι γίνεται, είναι σοκαρισμένοι, βαριούνται, τι; Και μετά άκουγα ρυθμικά τις ακανόνιστες ανάσες και καταλάβαινα ότι ήταν από την ένταση πάνω στη σκηνή.

- Στην ομάδα βρήκα το σπίτι μου. Είναι πολύ σπάνιο να ταιριάζεις με τους συνεργάτες σου από κάθε άποψη, στο κριτήριο, στο τι μουσική πρέπει να ντύσει ένα έργο, σε όλα να υπάρχει απόλυτη συνεννόηση. Στα 10 χρόνια που εργάζομαι ως επαγγελματίας ηθοποιός, αυτό το έχω συναντήσει ελάχιστες φορές. Βρήκαμε τον κώδικα που μπορούμε να μιλήσουμε μεταξύ μας.
- Δεν φοβάμαι καθόλου ότι οι επιλογές που κάνω με πάνε πίσω. Είναι πολύ συνειδητές. Αναγκάζομαι πολλές φορές να λέω όχι σε πράγματα που χρηματικά θα μπορούσαν να βελτιώσουν πολύ τη ζωή μου, π.χ. συγκεκριμένα σίριαλ.
- Δεν έτυχε να κάνω τηλεόραση. Για 'μένα είναι κάτι άγνωστο, αλλά δεν το αποκλείω. Δεν με φοβίζει. Συνήθως, σου λένε, "γιατί δεν κάνεις σίριαλ; Θα σε γνωρίσει ο κόσμος και μετά θα έρχονται οι δουλειές η μία μετά την άλλη...". Η δική μου φιλοσοφία λέει ότι με τους σκηνοθέτες που θα ήθελα να συνεργαστώ θα πρέπει να υπάρχει ταύτιση κριτηρίου και όχι το να με μάθουν μέσα από την τηλεόραση ή να με δείχνουν με ενθουσιασμό τα κοριτσάκια στον δρόμο. Ας πούμε, ότι προτιμώ να κάνω άλλες δουλειές για να καλύψω τις ανάγκες μου και να ζω με αξιοπρέπεια για να κάνω θέατρο και να επιλέγω εγώ τι θα παίξω.
- Ξέρω ότι πολλοί συνάδελφοι κάνουν πράγματα και παίζουν σε παραστάσεις που δεν θα ήθελαν, αρκεί να είναι μέσα στα πράγματα. Δεν θέλω να μου συμβεί αυτό. Προτιμώ να κάνω 2 και 3 δουλειές, αλλά να μπορώ να επιλέγω εγώ. Είναι σκληρό, αλλά δεν θέλω να επιτρέψω στον εαυτό μου το χρήμα να γίνει κριτήριο για τις επιλογές μου, για την τέχνη μου. Το θέατρο για 'μένα είναι ένα φάρμακο, ένας λόγος περισσότερος να αγαπώ τη ζωή, απ' ό,τι πριν έρθω σε επαφή με αυτό.

Info

Ο Δαβίδ Μαλτέζε πρωταγωνιστεί για 2η χρονιά στον "Βούτσεκ" του Γκέοργκ Μπύχνερ στον Νέο Χώρο του Θεάτρου Αττις, που ανεβαίνει από την ομάδα "Σημείο Μηδέν", από τις 17 Οκτωβρίου.